

JAARVERSLAG 2005

federatie
slechtzienden-
en blindenbelang

federatie
slechtzienden-
en blindenbelang

Inhoud

I. Voorwoord	2
II. Algemene ontwikkelingen	4
– Bundeling: meer dan de som der delen	4
– Projectmatig werken	5
III. Slechtzienden- en Blindenlijn in 2005	8
IV. Resultaten beleidsterreinen in 2005	11
– Algemeen	11
– Mobiliteit, toegankelijkheid en verkeersveiligheid	11
– Lectuur en informatie	13
– Sociale wet- en regelgeving	20
– Internationaal	22
V. Financiën	24
VI. Plannen 2006	25
Bijlage: ICT UITGELICHT	16

In dit jaarverslag wordt specifiek aandacht besteed aan het beleidsterrein ICT. Binnen dit werkveld worden activiteiten ontplooid ten behoeve van alle levensterreinen van mensen met een visuele beperking. ICT is ook bij uitstek een werkgebied om innovatief te werk te gaan. Wellicht worden dromen werkelijkheid.

I. Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang over 2005. Dit jaar zal de geschiedenis ingaan als het jaar waarin een begin is gemaakt met de verdere bundeling van krachten op het gebied van de belangenbehartiging van en voor mensen met een visuele beperking.

Het voornemen bestaat om te komen tot een netwerkorganisatie waarin de besturen van de NVBS, de MD-vereniging, de NVG, Retina Nederland (RN) en de Nederlandse Vereniging van Glaucoompatiënten en de Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang in verenigingsverband intensief gaan samenwerken.

De kracht van de netwerkorganisatie is dat met behoud van de eigen identiteit en autonomie de deelnemende organisaties onder gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en gecoördineerd invulling geven aan alle aspecten van de belangenbehartiging.

De belangenbehartiging in zijn totaliteit wordt daardoor gemakkelijker en zal aan effectiviteit en efficiëntie winnen.

Ook uit dit jaarverslag blijkt weer hoe belangrijk belangenbehartiging op medisch, paramedisch en maatschappelijk gebied is. Het toont ook aan dat de samenleving nog steeds niet als vanzelfsprekend rekening houdt met de belangen van mensen met een visuele beperking. Lobby met kennis van zaken blijft een dringende noodzaak. Niet alleen om te behouden wat is bereikt maar vooral ook om in een snel veranderende samenleving de zelfredzaamheid te bevorderen en barrières weg te nemen. Nog altijd blijkt het dringend noodzakelijk om bij onder andere overheden op lokaal, nationaal en Europees niveau, bij banken, bij verzekeraars, bij zorgverleners en bij openbaar vervoerbedrijven aandacht te vragen voor mensen met een visuele beperking.

Belangenbehartiging vraagt om een plaats aan tafel, om dossierkennis, uithoudingsvermogen en overtuigingskracht. Dit vraagt om een mix van projectmatig en procesmatig werken. Lang niet alle activiteiten op het gebied van de belangenbehartiging zijn onder te brengen in een project. Een effectieve belangenbehartiging vereist dat snel en adequaat gereageerd wordt op onverwachte situaties en dat er ruimte is voor overleg en

beïnvloeding. In dit jaarverslag leest u welke resultaten deze inspanningen in 2005 hebben opgeleverd.

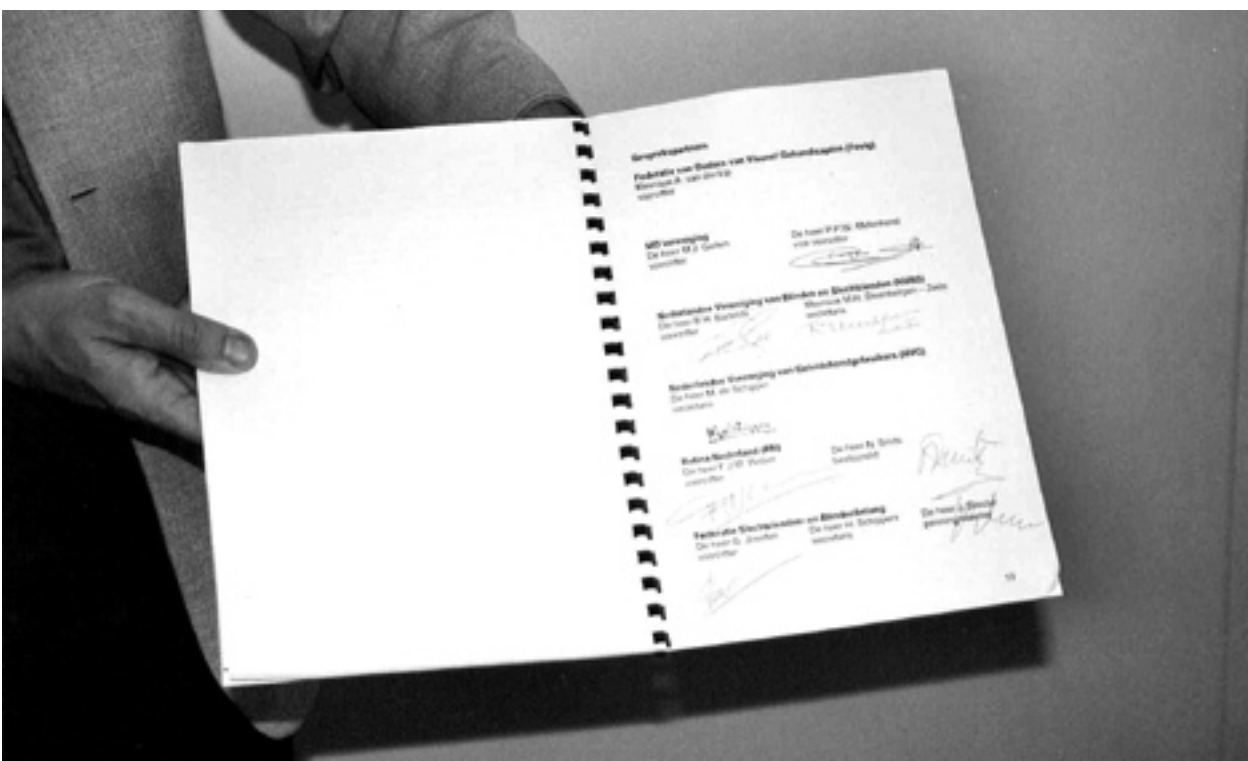
Op alle terreinen speelt ict steeds vaker een rol. Er wordt echter veel te weinig rekening gehouden met de toegankelijkheid van het medium voor mensen met een functiebeperking. Om deze reden bevat in dit jaarverslag een extra katern met aandacht voor de kansen en de bedreigingen van ict en digitalisering.

Het bestuur dankt allen die in 2005 door persoonlijke inzet een bijdrage aan de belangenbehartiging hebben geleverd. Een speciaal woord van dank gaat uit naar de vele vrijwilligers waarop de Federatie ook in 2005 weer een beroep heeft mogen doen.

Een professionele en door deskundige vrijwilligers ondersteunde belangenbehartiging die er toe doet kan niet zonder ruime financiële middelen. Het bestuur dankt alle subsidiegevers voor het financieel mogelijk maken van de nog steeds zo noodzakelijke belangenbehartiging van en voor mensen met een visuele beperking.

Drs. G. Joosten, voorzitter

De Letter of Agreement is ondertekend door de besturen van de NVBS, de MD-vereniging, RN, de NVG, de Nederlandse Vereniging van Glaucoompatiënten en de Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang

II. Algemene ontwikkelingen

Bundeling: meer dan de som der delen

In het verslagjaar waren de volgende organisaties lid van de Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang:

- De Nederlandse Vereniging van Geleidehondgebruikers (NVG)
- Maculadegeneratie Vereniging Nederland (MD Vereniging)
- Nederlandse Vereniging van Blinden en Slechtzienden (NVBS)
- Retina Nederland (RN).
- De Federatie van Ouders van Visueel Gehandicapten (FOVIG).

Belangenbehartigingsorganisaties op een bepaald aandachtsgebied hebben er baat bij zo veel mogelijk gezamenlijk op te trekken. Dat geldt ook voor de belangenbehartiging van mensen met een visuele beperking. Dit is al onderkend bij de oprichting van de Federatie in 1998. De bij de oprichting van de Federatie betrokken organisaties spraken af op een beperkt aantal werkterreinen de krachten te bundelen. Deze keuze impliceerde dat de aangesloten organisaties min of meer onafhankelijk van elkaar de belangenbehartiging op de niet bij de federatie ondergebrachte werkvelden voor hun rekening bleven nemen. Deze “opsplitsing” in de belangenbehartigingsstaken leidde tot een versnipperd beeld en onduidelijkheid bij interne en externe partijen. Het bood ook ruimte voor derden om naar bevind van zaken met diverse woordvoerders te onderhandelen, waarbij de verschillende standpunten gerelativeerd dan wel tegen elkaar afgezet konden worden.

Voortschrijdend inzicht en ervaringen hebben de bij de Federatie betrokken organisaties doen besluiten tot intensievere samenwerking en bundeling van krachten in de vorm van een netwerkorganisatie. Meer dan de Federatie kon zal de beoogde netwerkorganisatie naar buiten treden met een meer eenduidige belangenbehartiging. De beoogde netwerkorganisatie krijgt naar verwachting een verenigingsvorm. Het ligt in de bedoeling dat de lidorganisaties een rechtstreekse bestuursafvaardiging in het bestuur van de nieuwe vereniging krijgen. Het eigenaarschap van het geheel van de belangenbehartiging zal sterk vorm krijgen. De lidorganisaties behouden hun zelfstandigheid en de eigen identiteit en organiseren mensen met een bepaalde aandoening of belangstelling.

In de Letter of Agreement gaan de betrokken partijen formeel akkoord met een nauwere samenwerking. De ondertekening hiervan door de besturen van de NVBS, de MD Vereniging, RN, de NVG, de Glaucoomvereniging en de Federatie Slechtienden- en Blindenbelang vormde een hoogtepunt in 2005. Niet in het minst omdat het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Glaucoompatiënten heeft besloten deel te nemen aan de bundeling.

Projectmatig werken

De tijd dat de overheid en de fondsen generiek subsidie verstrekten aan maatschappelijke organisaties behoort tot het verleden. Steeds meer worden gerichte subsidies verstrekt voor projecten, en dan nog vaak bij voorkeur voor projecten die aansluiten bij de prioriteiten van de subsidiërende partij. Voor de Federatie is dit enerzijds een goede werkwijze. Er zijn en worden steeds meer goede projectplannen ontwikkeld, ingediend en gehonoreerd. Een voorbeeld is de Informatiewijzer, waardoor mensen met visuele beperking langs digitale weg kunnen zoeken naar hulpmiddelen, regelingen en dergelijke. Ook de vertaling van het Hulpmiddelenkompas voor verwijzers naar leesbare, handzame brochures voor de gebruikers, is gehonoreerd. Daarnaast wordt de Federatie steeds beter gevonden door externe partijen waardoor zij bijvoorbeeld deelneemt in het IRIS-project, bedoeld om NS-stations meer toegankelijk te maken voor mensen met een visuele beperking.

Subsidiëring op projectbasis betekent alert blijven en scherp kijken naar wat nodig en haalbaar is.

Tegenover deze uitdaging staat echter het feit dat er minder ruimte is voor flexibiliteit. Een groot deel van het voor belangenbehartiging zo noodzakelijke werk, de zogenaamde antennefunctie (opvangen en snel reageren op voor de doelgroep relevante signalen vanuit de samenleving, het doen van deskresearch en het opbouwen van dossierkennis) komt in het gedrang. Deze omstandigheid brengt verder met zich mee dat het niet eenvoudig is nieuwe voor de doelgroep relevante werkterreinen te ontwikkelen en daarvoor zodanige expertise op te bouwen dat succesvol projectsubsidies kunnen worden verworven. Het stelt de Federatie voor de vraag aan welke levensterreinen van visuele gehandicapten prioriteit moet worden gegeven. In die afweging is er om financiële redenen voor gekozen vooralsnog slechts geringe activiteiten te ontplooiën op het gebied van vrije tijd en

werkgelegenheid. De Federatie wil vooral voorwaardenscheppend zijn met het oog op de zelfredzaamheid. De Federatie richt zich daarbij op lectuur- en informatievoorzieningen, mobiliteit en toegankelijkheid, sociale wet- en regelgeving en internationale ontwikkelingen.

Voor de eerder genoemde belangrijke, niet in projectvorm te gieten werkzaamheden, is de Federatie afhankelijk van extra, of zogenaamde procesmatige middelen. Gelukkig wordt een substantieel deel van de begroting gedekt door een ongeoormerkte subsidie van het Oogfonds. De Federatie stelt dit zeer op prijs, want hierdoor konden in 2005 onder andere de activiteiten met betrekking tot de WMO en het nieuwe zorgverzekeringsstelsel uitgevoerd worden.

De Federatie hecht zeer aan de betrokkenheid van de leden van de lidorganisaties bij de vormgeving en uitvoering van de belangenbehartiging. Een goede belangenbehartiging kan niet zonder de bij de doelgroep aanwezige kennis en ervaring. De belangenbehartiging wint aan kracht door professionele

Leden van de denktankgroep: v.l.n.r. Nico Smits (RN), Jaap Breider (Federatie SB), Geert Joosten (Federatie SB), Piet Melenhorst (MD), Jan Achterberg (Federatie SB), Frank Weber (RN), Ria Steenberg (NVBS), Bert Bartelds (NVBS), Marga Allin (MD), Helmi Speijkers (Federatie SB), Marcel de Schipper (NVG), Theo Dijt (Pentascopie)

deskundigheid te paren aan ervaringsdeskundigheid. Ook hier geldt dat het geheel meer is dan de som der delen. In de werkorganisatie van de Federatie is dan ook expliciet voor deze koppeling gekozen. Zo kent de werkstructuur mobiliteit een groot aantal consultants en coördinatoren en wordt voor het testen van websites gebruikgemaakt van een testpanel samengesteld uit leden van de doelgroep. Voor de vormgeving van het beleid wordt dankbaar gebruik gemaakt van commissies, adviesraden en groepen contactpersonen waarin de ervaringsdeskundigheid is vertegenwoordigd. Ze worden adequaat begeleid en ondersteund door professionals die zorgdragen voor de continuïteit en de kwaliteit van de belangenbehartiging. Afgezien van het inhoudelijk belang wordt met de inzet van vrijwilligers bereikt dat met beperkte middelen de reikwijdte van de belangenbehartiging vele malen wordt vergroot.

III. Slechtzienden- en Blindenlijn

Met de Slechtzienden- en Blindenlijn (SB-lijn) draagt de Federatie bij aan het oplossen van problemen die mensen met een visuele beperking en naastbetrokkenen ondervinden in de praktijk van alledag. De SB-lijn is op werkdagen telefonisch en per email zeven dagen per week bereikbaar. De professionele, ervaringsdeskundige medewerkers beschikken over actuele informatie. De SB-lijn is van vitaal belang voor de signalerende functie van de Federatie.

In het verslagjaar is 5.288 maal telefonisch of per email contact gezocht met de SB-lijn. De in totaal 6.650 vragen betroffen vooral zelfredzaamheid en hulpmiddelen. Daarnaast zochten mensen contact over ziektebeelden, voorzieningen, patiëntenorganisaties en om klachten door te geven. De SB-lijn organiseerde meldacties voor klachten of kreeg signalen over Wajong en Wao herkeuringen, de wachttijden bij de Regionale Centra, de lange reparatietijd en de kwetsbaarheid van sommige daisy-spelers en de afschaffing van het goedkope abonnement voor tijdschriften. Ook kwamen er klachten over de slechte bereikbaarheid van Valys en over de toegankelijkheid van websites van onder andere overheidsorganisaties en banken. Een aantal bellers beklagden zich over de hoogte en verschillen in inkomensgrenzen die gemeenten hanteren ten aanzien van WVG voorzieningen. De SB-lijn was intermediair in de oproep tot deelname aan een project over het behoud van werk bij blinden en slechtzienden. Ter ondersteuning van het onderzoek onder leiding van Prof. van Rens naar de richtlijn 'Verwijzing slechtzienden en blinden' inventariseerde de SB-lijn klachten over oogartsen.

Op de oproep voor verbeteringen in de Regeling Hulpmiddelen voor mensen met een visuele beperking is veel respons gekomen. Veel genoemde artikelen waren: een tweede Daisy-speler, een Voice organizer, de Komfox, de Trekker en andere elektronische mobiliteits- en oriënteringshulpmiddelen.

De Federatie voerde in opdracht van het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer een onderzoek uit naar de technische en praktische

mogelijkheden om betaalautomaten in winkels beter toegankelijk te maken voor mensen met een (visuele) functiebeperking. De oproep voor suggesties leidde tot tips zoals spraakaanpassing met oortelefoontje, standaardisatie van pasdoorvoer en toetsenbord.

Publicaties

Op de ZieZo beurs is de folder Wegwijs (gefinancierd door het Nationaal Revalidatie Fonds) gepresenteerd. Deze folder biedt een overzicht van de patiënten- en belangenverenigingen voor blinden en slechtzienden in Nederland en is op initiatief van de SB-lijn geproduceerd in samenwerking met de vermelde organisaties. Na een brede verspreiding was al snel behoefte aan een herdruk die het NRF eveneens heeft gesubsidieerd.

De SB-lijn adviseerde bij de productie en zorgde voor de gratis te bestellen brochure 'De AWBZ is er voor u!' De brochure beschrijft wat er mogelijk is binnen de AWBZ, de aanvraagprocedure, het persoonsgebonden budget en nuttige adressen.

De SB-lijn deed research voor de uitgave 'Vakantie en recreatie brochure slechtzienden en blinden'. Met de financiële steun van de LSBS is deze brochure in het najaar 2005 uitgebracht.

De Federatie heeft subsidie en opdracht gekregen van het College van Zorgverzekeringen om de Routekaart Oogzorg en het Hulpmiddelenkompas voor zorg- en dienstverleners te herschrijven voor gebruikers. De brochures zullen medio 2006 verschijnen.

PR-activiteiten

De publiciteitsbanner van de SB-lijn is in 2005 geplaatst in Antonius Nieuwegein, MC Rijnmond Zuid, Antoniushove Leidschendam, Zorgcentrum Amandelhof Zeist en Gasthuis Bartolomeus Utrecht.

Er is een artikel verschenen in Zichtbericht, het ledenblad van de albinisme contactgroep van de NVBS met de twintig meest gestelde vragen aan de SB-lijn.

In 2005 heeft de mobiele tentoonstelling Slechtzienden- en Blindenlijn gestaan op de ZieZo beurs en in de volgende ziekenhuizen: het Westeinde

Ziekenhuis Den Haag, Antonius ziekenhuis Nieuwegein, AMC Maastricht, Erasmus MC. AMC Amsterdam, Streekziekenhuis Midden-Twente in Hengelo en het Twenteborch Ziekenhuis in Almelo. Bij laatstgenoemde locatie werd in samenwerking met de SB-lijn een patiënteninformatiemarkt gehouden, gekoppeld aan de tentoonstelling.

Projecten

Het project PC-hulp aan huis is een samenwerkingsproject met SeniorWeb en Optelec en loopt tot eind 2006. In het verslagjaar heeft de SB-lijn deze activiteit overgenomen van de NVBS.

Wie lid wordt van seniorweb kan de hulp invoeren van opgeleide vrijwilligers die aan huis het computerprobleem komen oplossen. De SB-lijn bemiddelt tussen hulpvragers en vrijwilligers en registreert en informeert nieuwe leden. Sinds de overname door de SB-lijn hebben zich 45 nieuwe deelnemers aangemeld. Er is een scholingsdag georganiseerd voor de vrijwilligers van Seniorweb. Het project wordt met een jaar verlengd om nog meer ervaring op te doen met deze vorm van dienstverlening.

De SB-lijn nam namens de Federatie als medeorganisator deel aan het concert 'Feel the Music' voor visueel gehandicapte jongeren, uitgevoerd door het Nederlands Studenten Orkest in januari 2006.

De SB-lijn was betrokken bij het schrijven van een projectvoorstel voor het project 'Vraaggestuurde digitale informatiewijzer' in samenwerking met KBOH (onafhankelijk kennis- en informatiecentrum over hulpmiddelen). Doel van dit project is het proces voor het verkrijgen van hulpmiddelen, revalidatie, training en voorzieningen door middel van een digitale 'informatiewijzer' volledig inzichtelijk maken. De informatiewijzer wordt ingebed bij de Slechtzien- en Blindenlijn, waardoor de kwaliteit van de content wordt gewaarborgd en de gebruiker een helpdesk heeft ter ondersteuning bij zijn keuzebepaling.

Deze digitale, vraaggestuurde website betekent een versterking van de advies- en informatiefunctie van de SB-lijn.

IV. Resultaten beleidsterreinen 2005

Algemeen

In 2005 heeft de Federatie de veertiendaagse korte actuele e-mailberichten voortgezet. Daarmee is de achterban geïnformeerd over onderwerpen die voor slechtziende en blinde mensen relevant zijn. Ook is de tweemaandelijks uitgave van Kortschrift in zwartdruk, braille of op Daisy-cd-rom uitgebracht.

Op het terrein van mobiliteit en toegankelijkheid brachten in 2005 de ruim dertig vrijwillige consultants samen met het Bureau van de Federatie maar liefst 300 adviezen uit. Gevraagd en ongevraagd kregen gemeenten, openbaar vervoerbedrijven, platforms gehandicaptenbeleid, architectenbureaus, ontwerpers en particuliere personen waardevolle suggesties. De Federatie volgt wat er met de adviezen wordt gedaan.

Samenwerking met andere partijen bleek ook in 2005 van groot belang, zoals met de CG-raad. Op bestuurlijk niveau heeft de Federatie regelmatig overleg met de regionale revalidatiecentra (VIVIS).

Mobiliteit, toegankelijkheid en verkeersveiligheid

De Federatie neemt deel aan het Maatschappelijke Overleg Betalingsverkeer, ingesteld door het Ministerie van Financiën. Op deze manier is de Federatie als een van de vertegenwoordigers van de zwakkeren in de samenleving gesprekspartner van onder andere de Nederlandse Vereniging van Banken, de detailhandel en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

De Federatie was betrokken bij de ontwikkeling en technisch ontwerp van nieuwe betaalautomaten. Er is onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid en uniformiteit ervan (zie SB-lijn).

In januari 2005 is het praktijkboek toegankelijkheid openbare ruimte, een uitgave van het CROW (Kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur), door de voorzitter van de CG-Raad en de voorzitter van de Federatie aangeboden aan mevrouw Ross, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De Federatie heeft aan het praktijkboek meegewerkt.

Wat betreft het openbaar vervoer wil de Federatie dat de OV chipkaart ook voor slechtzienden en blinden bruikbaar wordt. Daartoe presenteerde de Federatie een plan van aanpak met een checklist voor openbaar vervoerbedrijven. Touchscreen kaartjesautomaten blijven voor mensen met een visuele beperking een hindernis.

De Federatie heeft minister Peijs van Verkeer en Waterstaat gevraagd er voor te zorgen dat ook slechtzienden en blinden de OV-chipkaart kunnen gebruiken.

Goed nieuws kwam eind 2005 van de Stadsregio Rotterdam en het vervoerbedrijf RET. Op alle Rotterdamse metrostations worden namelijk geleidelijnen en markeringen aangebracht. De Federatie is gevraagd te adviseren bij de realisering ervan. De Rotterdamse consultants zullen samen met de beleidsmedewerker alle metrostations schouwen, de tekenaars adviseren en alleen met het fiat van de Federatie zullen vervolgens markeringen en belijningen worden aangebracht.

Op de jaarlijkse Dag van de Witte Stok in oktober stond het rijgedrag van fietsers en bromfietzers centraal.

Nieuw in 2005 was de uitreiking van de door de Federatie ingestelde Buiten-Gewoon-Veilig prijs. Deze prijs wordt uitgereikt aan een gemeente

of organisatie die een goede oplossing heeft bedacht voor de veiligheid van blinden en slechtzienden in het verkeer. De door de Federatie ingestelde jury met mevrouw Hannie van Leeuwen als voorzitter heeft het Alkmaarse City Circle Plan verkozen tot winnaar van de Buiten-Gewoon-Veilig prijs 2005.

In 2005 heeft de Federatie meegewerkt aan advies aan de Tweede Kamer over de bundeling van doelgroepenvervoer voor mensen met een beperking. Onderdeel hiervan is het Valysvervoer.

Lectuur en informatievoorziening

Begin van het jaar werden door het Ministerie van OCW met inschakeling van een externe procesmanager pogingen ondernomen de impasses in de samenwerking van de blindenbibliotheken te doorbreken. Toen dat geen resultaat opleverde, presenteerde staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Medy van der Laan, op 21 november 2005 een plan waarin een geheel nieuwe lijn voor de toekomst van de bibliotheekvoorziening wordt uitgezet.

De Federatie ondersteunt de keuze voor het inrichten van één landelijke faciliteit. Dit is in lijn met het gestelde in het in 2004 aan Tweede Kamer en staatssecretaris aangeboden visiedocument 'Lectuur- en

informatievoorziening voor mensen met een visuele beperking in de periode 2005-2008; een visie vanuit gebruikersperspectief'. Tevens staat de Federatie positief tegenover het voornemen om aansluiting te zoeken bij het stelsel van openbare bibliotheken. Dit neemt niet weg dat de Federatie aandacht heeft gevraagd voor een aantal specifieke aangelegenheden, zoals de positie van braille en grootletter, de positie van de voorzieningen op het gebied van studie en vaklectuur, de omvang van het budget, de gevolgen van eventuele marktwerking en mogelijke problemen ten aanzien van auteursrecht. De Federatie heeft laten weten als erkende vertegenwoordiger van het gebruikersbelang nauw betrokken te willen worden bij het in 2006 door de Vereniging van Openbare Bibliotheken op te stellen operationeel plan.

Naast de lectuurvoorziening in het algemeen besteedde de Federatie veel aandacht aan een aantal specifieke onderwerpen. Als uitvloeisel van in vorige jaren gevoerde acties om het belang van braille te onderstrepen werd een onderzoek onder braillelezers uitgevoerd. Op basis van de resultaten werd een braillemanifest opgesteld dat werd aangeboden aan de Vaste Kamercommissie voor OCW. Kernpunten van dit manifest zijn dat braille als een gelijkwaardige leesvorm beschikbaar moet worden gesteld en dat in samenwerking met uitgevers gestreefd moet worden naar het aanwenden van de nieuwe technologische mogelijkheden om dit snel en efficiënt te laten gebeuren. In het verslagjaar is een nieuwe brailletabel voor het Nederlandse taalgebied in gebruik genomen; inclusief de door velen gewenste afspraak over het apenstaartje en het euroteken.

De Federatie besteedt veel aandacht aan de voorziening in studie- en vaklectuur. Dit gebeurde in een overleg dat twee maal per jaar samen met de FNB wordt georganiseerd.

Examens vinden steeds vaker plaats met beeldschermen en computers. CD-roms en internet vervangen het studieboek.

Volgens de organisatie handicap+studie volgen in Nederland 70.000 mensen met een functiebeperking hoger of universitair onderwijs. Drie procent van de studenten heeft een visuele beperking.

Uit onderzoek van Bartimeus Accessibility en de FNB blijkt dat de lesmethoden en de examens in toenemende mate met beeldschermen en computers plaatsvinden. Deze zijn alleen met de muis te bedienen en niet

met de tabtoets of pijltjes. Kinderen kunnen vaak in de klas niet meekomen of ze moeten mondeling proefwerken maken. De Federatie heeft met diverse partijen die op deelgebieden bezig zijn met deze signalen overleg. Ook in het kader van het overleg over de beleidsbrief wordt aan dit thema de nodige aandacht besteed.

Ook het vermelden waard is dat, naast de op grond van een Europese richtlijn verplichte braillevermelding op de verpakking, farmaceutische bedrijven desgevraagd de tekst van de bijsluiter bij medicijnen beschikbaar moeten stellen in voor blinden en slechtzienden geschikte leesvormen. De regievoering van de Federatie in dit proces heeft ultimo 2005 geleid tot de opdracht vanuit de farmaceutische industrie om in een pilotproject “de nationale bijsluiterlijn” in te richten en uit te voeren. Medio 2006 komt deze telefoonlijn beschikbaar.

Veel banken stimuleren hun klanten om bankzaken elektronisch af te handelen, onder ander door te laten betalen voor overschrijvingskaarten en afschriften. Met diverse banken is de Federatie in gesprek om ervoor te zorgen dat de “ouderwetse” manieren van bankieren voor blinden en slechtzienden gratis blijven zolang de nieuwe diensten voor hen niet toegankelijk zijn. In 2006 worden de gesprekken voortgezet.

Sociale wet- en regelgeving

In 2005 heeft de Federatie onderzoek laten uitvoeren naar regelingen die mensen met een visuele beperking toegang geven tot computerhulpmiddelen.

Uit dit onderzoek blijkt dat gelden voor opleiding, hulpmiddelen, ondersteuning en snelle service bij defecten wel degelijk beschikbaar zijn. Het was bij belangenbehartigers en mensen met een visueel beperking niet of onvoldoende bekend dat de WIA mogelijkheden voor arbeid en studie, en dat de nieuwe zorgverzekeringswet mogelijkheden voor thuissituaties bieden. In 2006 wordt helder wat met de uitkomsten van dit onderzoek wordt gedaan. Indien mogelijk wordt een steunpunt ingericht.

Naar aanleiding van de voorgenomen herstructurering van de sociale werkvoorziening was de Federatie betrokken bij een politieke lobby van diverse

Drs. J. Breider (L), bestuurslid van de Federatie SB, overhandigt het Braillemanifest aan de voorzitter van de Vaste Kamercommissie OCW, de heer Ch.B. Aptroot

organisaties. Aansluitend op een meer algemene brief van de CG-Raad stuurde de Federatie een brief aan de Tweede Kamer, waarin de zaken aan de orde werden gesteld die specifiek zijn voor mensen met een visuele beperking. Niet tevergeefs, want werkgelegenheid in de sociale werkvoorziening voor mensen met een zware arbeidshandicap lijkt behouden te blijven.

Ten aanzien van het inpassen van het beleidsterrein werkgelegenheid binnen de werkorganisatie heeft de Federatie – gebruik makend van de aanbevelingen van de NVBS – een plan van aanpak en een taak- en functiebeschrijving opgesteld voor een in de loop van 2006 aan te stellen functionaris. Deze zal zich ook bezighouden met het bredere terrein van Sociale wet- en regelgeving.

De Federatie heeft in 2005 gesproken met verschillende partijen gesproken over een goed en betaalbaar verzekeringspakket zonder risicoselectie voor mensen met een visuele beperking.

Ter ondersteuning van mensen met een visusbeperking bij het maken van keuzes ten aanzien van de nieuwe zorgverzekering heeft de Federatie de Handreiking Zorgstelsel geschreven. De SB-lijn had zich goed voorbereid

op vragen over het nieuwe zorgstelsel. De vragen betroffen onder andere hogere premies bij nieuwe verzekeringen, onduidelijkheid over het hulpmiddelenpakket en de afhankelijkheid van de leverancier waar de zorgverzekeraar een contract mee sluit. De vragen gingen ook over de vergoeding van de dagelijkse kosten van een geleidehond, de vergoeding van de daisyspelers en andere hulpmiddelen. Er werd geklaagd over de slechte toegankelijkheid van de sites en de informatie.

Met het oog op een (mogelijke) invoering van een Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heeft de Federatie in overleg met een groot aantal vrijwilligers een Handreiking voor belangenbehartiging op lokaal niveau opgesteld. Hiervan is veel gebruik gemaakt door de mensen die actief zijn ten aanzien van gemeentelijke invulling van de Wmo. De Federatie deed mee aan de belangenbehartiging en politieke lobby van de CG-Raad inzake de Wmo.

In 2005 vond de afronding plaats van het werk van het Landelijk Netwerk Oogzorg (LNO). De Federatie nam deel aan het werk van de werkgroep die een rapport uitbracht over de wijze waarop het beste tegemoet gekomen kan worden aan de vraag van mensen die een beroep doen op beroepsbeoefenaars in de oogzorg. Tevens rapporteerde de werkgroep over de taakverdeling tussen de betreffende beroepsbeoefenaars. De voorzitter van de Federatie hield op de slotconferentie van het LNO 15 december 2005 een inleiding. Het eindrapport van het LNO zal in 2006 uitkomen.

Internationaal

Veel wet- en regelgeving wordt (mede) bepaald in de Europese Unie en steeds meer bedrijven opereren mondiaal. Deze realiteit vereist dat ook belangenbehartigers op dat niveau een positie moeten innemen.

De Federatie is lid van de European Blind Union (EBU) die lidorganisaties uit 44 landen telt, en de World Blind Union (WBU) waarin nationale organisaties uit meer dan 130 landen vertegenwoordigd zijn.

De Federatie draagt bij aan de European Blind Union als sterke, gezonde en betrouwbare (gespreks-)partner op Europees niveau. De EBU is niet alleen gesprekspartner van de EU, ook voor Europese brancheorganisaties als de Europese Centrale Bank als het gaat om toegankelijk betalingsverkeer, European Broadcasting Union met het oog op toegankelijke TV en de Europese brancheorganisaties van vervoersmaatschappijen ten aanzien van de

toegankelijkheid van openbaar vervoer en internationale begeleiderskaarten. De Federatie vindt het van belang om samen te werken met zusterorganisaties in het buitenland en door lidmaatschap van internationale organisaties, de positie en de belangen van mensen met een visuele beperking in ons land te verbeteren.

Binnen de EBU is de Federatie betrokken bij diverse werkgroepen. De vrijwilligers die namens de Federatie actief zijn in de EBU en de WBU zijn georganiseerd in de Commissie Internationale Zaken van de Federatie.

Resultaten internationaal

De EBU heeft een document opgesteld over braille op de verpakking van medicijnen en randvoorwaarden geformuleerd over de wijze waarop bijsluiters beschikbaar moeten worden gesteld door de farmaceutische industrie. Bij de ontwikkeling van digitale televisie zal de gesproken ondertiteling gewaarborgd blijven.

In verband met de liberalisering van de post-bedrijven bewaakt de EBU dat de wereldwijde regeling dat brailledocumenten gratis verstuurd mogen worden in wetgeving gehandhaafd blijft.

De Federatie is zeer actief op het gebied van toegankelijkheid van het betalingsverkeer. De Europese Centrale Bank heeft de EBU advies gevraagd over de bruikbaarheid van bankbiljetten door mensen met een visuele beperking. De expertise van de Nederlandse Federatie wordt hierbij nadrukkelijk ingezet. De Federatie was vertegenwoordigd bij de bijeenkomst in juni 2005 bij de Europese Centrale Bank in Frankfurt.

Wat betreft discriminatie op grond van handicap heeft de EBU bereikt dat vliegtuigpassagiers met een functiebeperking recht hebben op assistentie en dat daar geen extra kosten voor gerekend mogen worden. De beperking voor het aantal uren dat een geleidehond mee in de cabine mocht van het vliegtuig is opgeheven.

De Federatie draagt via de EBU bij aan de beïnvloeding van het Europese beleid ter verbetering van de toegankelijkheid van het openbaar vervoer en ziet toe op de implementatie van de Europese regelgeving in Nederland. In Nederland heeft de Federatie (tezamen met de CG-raad) bij het Ministerie van Buitenlandse zaken met succes gelobbyd om in de nationale delegatie ten behoeve van de VN Conventie 'Rechten van mensen met een handicap', mensen met een handicap op te nemen.

V. Financiën

BALANS PER 31 DECEMBER 2005					
x € 1.000					
	2004	2005		2004	2005
Activa			Passiva		
Materiele vaste activa	28	22	Eigen vermogen	184	301
Vorderingen	101	108	Voorzieningen	76	69
Liquide middelen	473	459	Schulden op lange termijn	33	
			Schulden op korte termijn	309	368
	-----	-----		-----	-----
	602	738		602	738

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2005		
x € 1.000		
Baten		
Algemeen	675	
Beleidsadviesing en projecten	432	
Dienstverlening	41	
Overige opbrengsten	13	

		1161
Lasten		
Directe kosten	228	
Lonen en salarissen	427	
Sociale lasten	75	
Afschrijvingen	21	
Overige kosten	343	

	1094	1094

Saldo baten en lasten		67

VI. Plannen 2006

Voor 2006 is er, naast de gebruikelijke belangenbehartiging en signalering, specifiek aandacht voor onderstaande onderwerpen en ontwikkelingen.

- Verdere inrichting van de nieuwe vereniging.
- Nadere invulling van het nieuwe bibliotheekstelsel voor slechtzienden en blinden.
- Samen met regionale centra werken aan verbetering van toegankelijkheid van lesmateriaal en verdere uitwerking van het braillemanifest.
- Bijzondere aandacht voor het elektronisch betalen in het openbaar vervoer en het IRIS-project, ofwel het toegankelijk maken van een aantal stations. De Federatie zal betrokken zijn bij de uitwerking hiervan in de Rotterdamse metro.
- In september organiseert de Federatie het symposium 'Uitgesproken toegankelijk' over gesproken informatie in het openbaar vervoer, zoals bewegwijzering op NS-stations.
- Operationeel wordt de nationale bijsluiter telefoon, waar mensen telefonisch de tekst van de bijsluiter kunnen beluisteren.
- De ontwikkelingen omtrent de Wmo worden nauwgezet gevolgd.
- Het project 'Digitale Informatiewijzer' gaat van start.
- De Federatie zoekt naar meer financiële ruimte in de hulpmiddelenregelingen om de PC-gebruikersondersteuning te verbeteren.

Financierders

De volgende partijen hebben een financiële bijdrage geleverd aan diverse projecten, brochures, bijeenkomsten en andere activiteiten van de Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang:

ABN Amro Bank
ANWB
BOGIN
College ter Beoordeling van
Geneesmiddelen
De Nederlandsche Bank
Fietzersbond
Gelderse Blinden Vereniging
IBM Nederland
Landelijke Stichting voor Blinden
en Slechtzienden
Ministerie van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschappen
Ministerie van Verkeer en
Waterstaat
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
Nationaal Revalidatie Fonds
Nederlandse Vereniging van
Blinden en Slechtzienden
Nefarma

Neprofarm
NLBB
Prismant
Rabobank Foundation
Rotterdamse Vereniging
Blindenbelangen
SNS bank
Sonneheerdt
Stichting Blindenhulp
Stichting "Blinden-Penning"
Stichting Nederlandse Braillepers
Stichting Oogfonds Nederland
Stichting Winckel-Sweep
VSBfonds

Tevens bedanken wij iedereen die voor bijvoorbeeld het ontvangen van brochures een vrijwillige bijdrage heeft gestort op de rekening van de SB-lijn.

Samenstelling bestuur, commissies en raden

Bestuur Federatie Slechthzienden- en Blindenbelang

De heer J. Achterberg
 De heer drs. J. Breider,
 penningmeester
 De heer A.M. Hibma
 De heer drs. G. Joosten, voorzitter
 De heer H. Schippers, secretaris
 (tot 31 mei 2005)

De heer M.L. Doorn
 De heer F.R.B. Elders
 Mevrouw P.C.J.M. van Hoof-
 Meulenbroeks
 Mevrouw drs. M.T.G. van den
 IJssel, beleidsmedewerker
 Federatie
 Mevrouw C.P. Leschot
 Mevrouw A. H. van der Lip -
 Akkermans
 Mevrouw R. Verhoeven

Commissie ICT

De heer R.K. van Houten,
 beleidsmedewerker Federatie
 De heer J.A. van Lelieveld
 De heer M.C. Scholten
 De heer J.G.P. Sprenkels
 De heer A.J. van der Waals
 Mevrouw A. van den Heuvel

Braillewerkgroep

De heer mr. drs. L. Dijk, voorzitter
 Mevrouw H.J.P. Bosch
 De heer R.K. van Houten,
 beleidsmedewerker Federatie
 De heer T. Jumelet
 De heer mr. L.F. Meijer
 Mevrouw K. Steur
 De heer S. Verbeek

Commissie Internationale Zaken

Mevrouw B.J.B. Blokland,
 voorzitter
 Mevrouw S.M. van den Bercken
 (tot maart 2005)
 De heer dr. B.P.L.M. den Brinker
 Mevrouw H.J.P. Bosch
 De heer drs. G. Joosten
 Mevrouw drs. M.H.L. Theunisz,
 beleidsmedewerker Federatie

Contactpersonen Lectuurvoorziening lidorganisaties

De heer drs. B.H. Bartelds, NVBS
 (vanaf december 2005)
 De heer dr. ir. M.J. Gelten, MDV
 Mevrouw M. de Jong, NVBS
 (vanaf december 2005)
 De heer H. Kuijten, LVG (tot juni
 2005)
 De heer J.A. van Lelieveld, BGG
 (tot juni 2005 LVG daarna NVG)
 De heer J.M. van der Krift, RN

Commissie Informatie- en Lectuurvoorziening

De heer ing. F.M. Tak, voorzitter
 Mevrouw A. van Breukelen

(vanaf oktober 2005)
 Mevrouw A. van der Lip-
 Akkermans, FOVIG
 De heer N. Smits, RN (tot oktober
 2005)
 De heer A.J. van der Waals,
 NVBS (tot december 2005)
 Mevrouw drs. M.T.G. van den
 IJssel, beleidsmedewerker
 Federatie

Vrijwilligers (Beurs)presentatie Slechtzienden- en Blindenlijn

De heer J. Nieuwenhuis
 De heer H. Pathuis
 Mevrouw L. van der Lecq
 De heer H. Petersen
 De heer W. Petersen

Jury Buiten-Gewoon-Veilig prijs

Mevrouw J. van Leeuwen,
 voorzitter (voorzitter Taskforce
 Handicap en Samenleving)
 De heer J.A. van der Doef
 (voorzitter 3VO)
 De heer drs. R. van Grinsven
 (mobiliteitstrainer bij Sensis)
 De heer F. de Paauw (CG-Raad)
 De heer drs. R. van Vliet
 (voormalig bestuurslid van de
 Federatie)

Adviesraad Mobiliteit en Toegankelijkheid

De heer drs. G. Joosten,
 voorzitter
 De heer dr. B.P.L.M. den Brinker

De heer drs. R. van Grinsven
 Mevrouw E. Hagen
 De heer ir. P. Hakkesteegt
 De heer A.M. Hibma
 De heer prof. dr. A.C. Kooijman
 De heer drs. J. Neeskens
 De heer drs. J. van Rosmalen,
 secretaris

Regiocoördinatoren Mobiliteit en Toegankelijkheid

De heer P.J. Govaard, coördinator
 Utrecht
 De heer A.A.M. Huijben,
 coördinator Noord-Brabant en
 Limburg
 De heer J.A. Poot, coördinator
 Zuid-Holland
 De heer W. Sijtsma, coördinator
 Friesland en Noord-Holland noord
 De heer H. Vrieler, coördinator
 Overijssel

Mobiliteitsconsulenten Werkstructuur Mobiliteit en Toegankelijkheid

Mevrouw L.R. Bijl, Hoogezand
 Mevrouw J. Bos, Assen
 De heer H.J. Bruin, Warmerhuizen
 De heer B.W.M. Clazing, Den
 Bosch
 De heer D.M.M. Cohen,
 Rapoport, Amsterdam
 Mevrouw A. Dekker, Drachten
 De heer H.J.H. Evers, Limbricht
 Mevrouw J.H.E. Hencke, Den
 Haag

De heer J.Hertog, Den Helder
De heer A.M. Hibma, Leens
De heer G. Hitzerd, Rotterdam,
De heer H. Hussaarts,
Nieuwerkerk aan den IJssel
De heer L. de Jonge; Emmen
De heer P.A. Kneppers, Oud
Beijerland, consulent voor Den
Haag
De heer H. Kool, Roosendaal
Mevrouw L.A. Korting,
Oegstgeest
Mevrouw M. CE Kromjong-
Haesen, Maastricht
Mevrouw S.E. Kruijff, Haarlem
De heer F. Kruisselbrink, Kerkrade
De heer J.M.L. Krusemeijer,
Oisterwijk
De heer G.A. Lamers, Amersfoort

De heer P. van der Linden, Reuver
De heer G. Lugtenberg, Olst
De heer P Th. Michels, Tegelen
Mevrouw W. Peters, Nijmegen
De heer J.A. Poot, Schiedam
De heer B.E. Renierkens,
Hoensbroek
Mevrouw J. Stom-Malais,
Spijkenisse
Mevrouw A. van Voorst, Bussum
De heer H. de Vos, Groningen
De heer L. Vosdellen, Echt
De heer B. Vossen, Nederweert
De heer T. van Weerdenburg,
Uithoorn
De heer W.A. Weisfelt, Wolfheze
De heer H. Wildekamp, Delden,
Overijssel

Medewerkers Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang

Mevrouw S.J. Breman	secretariaatsmedewerker
Mevrouw J.M.L. Buckers	hoofd SB-lijn
De heer F.J. van de Coterlet	free-lance medewerker SB-lijn
Mevrouw W.P.G. Glorie	medewerker SB-lijn
De heer R.K. van Houten	beleidsmedewerker ICT
Mevrouw drs. M.T.G. van den IJssel	beleidsmedewerker Informatie- en Lectuurvoorziening (vanaf 1 mei 2005)
De heer J.Th. Kamp	bureaucoördinator (tot 1 november 2005)
Mevrouw C. van Keulen	medewerker SB-lijn
Mevrouw H.A. de Koning	junior beleidsmedewerker en bundelingssecretariaat
Mevrouw L. de Kruijf	medewerker SB-lijn
Mevrouw C.H. Manders	secretariaatsmedewerker
Mevrouw P.F. Misset	bureaucoördinator (vanaf 10 oktober 2005)
Mevrouw G.M. Ran	medewerker SB-lijn
De heer drs. J.H.M. van Rosmalen	beleidsmedewerker Mobiliteit en Toegankelijkheid
Mevrouw C.T.M. Schippers	beleidsmedewerker Hulpmiddelen, Oogzorg en Sociale wet- en regelgeving
De heer drs. P. Schuttel	beleidsmedewerker SWR, Hulpmiddelen (tot 1 juni 2005)
Mevrouw W.J. Speijkers	directeur a.i.
Mevrouw L.A.M.A. Stapper	secretariaatsmedewerker
Mevrouw drs. M.H.L. Theunisz	beleidsmedewerker Internationale Zaken en Toegankelijk Betalingsverkeer
Mevrouw H.M. Vuskovic	secretariaatsmedewerker
De heer A.J. van der Waals	beleidsmedewerker Hulpmiddelen, Oogzorg, SWR en Informatie- en Lectuurvoorziening (vanaf 1 maart 2005)

Verklarende woordenlijst

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BGG	Belangenvereniging van Geleidehond Gebruikers
BOVVG	Branche Overleg Visueel en Visueel Verstandelijk Gehandicapten
CG-Raad	Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad Nederland
CROW	Landelijk kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur
CVZ	College voor zorgverzekeringen
DAISY	Digital Accessible Information System
EBU	European Blind Union
FNB	Lectuur en informatie voor mensen met een leeshandicap
FOVIG	Federatie van Ouders van Visueel Gehandicapten
GPS	Global Positioning System
HIC	Hulpmiddelen Informatie Centrum
LBT	Landelijk Bureau Toegankelijkheid
LSBS	Landelijke Stichting voor Blinden en Slechtzienenden
LVG	Landelijke Vereniging van Geleidehondgebruikers
MD	Maculadegeneratie, Macula Degeneratie Vereniging
MOB	Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer
NBLC	Vereniging van Openbare Bibliotheken, voorheen Nederlands Bibliotheek en Lectorium Centrum
NCB	Nederlands Christelijke Blinden- en slechtzienendenbond
NGO	Non gouvernementele organisatie
NLBB	Nederlandse Luister- en Braillebibliotheek
NPCF	Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie
NRF	Nationaal Revalidatie Fonds
NUV	Nederlands Uitgeversverbond
NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
NVBS	Nederlandse Vereniging van Blinden en Slechtzienenden
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rea	Reïntegratie arbeidsgehandicapten
RN	Retina Nederland
RVZ	Raad voor de Volksgezondheid en Zorg
SB-lijn	Slechtzienden- en Blindenlijn
SBBS	Stichting Belangenorganisaties Blinden en Slechtzienden
TraXX	Een organisatie voor sociaal en recreatief vervoer met als doel het openbaar vervoer toegankelijker te maken
VGMD	Visueel Gehandicapten Massaal Digitaal
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WBU	World Blind Union
WGBH	Wet Gelijke Behandeling Gehandicapten
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Wvg	Wet voorzieningen gehandicapten
Ziezo	Brancheorganisatie van bedrijven die producten en diensten leveren voor mensen met een visuele functiebeperking

UITGELICHT
ICT IN 2005
pagina 28-32

ICT UITGELICHT!

In dit jaarverslag wordt extra aandacht besteed aan een beleidsterrein dat niet bij de vier belangrijkste beleidsprioriteiten hoort, maar waar ten aanzien van alle levensterreinen belangrijk werk wordt verricht. Voor 2005 kijken we naar het werkveld ICT waar activiteiten worden ontplooid die in dienst staan van de andere beleidsterreinen, maar waar ook zelfstandig wordt gedacht, gedroomd en misschien ooit zelfs wel wordt uitgevonden.

ICT en een visuele beperking: van droom naar werkelijkheid

De digitalisering en ICT-ontwikkelingen voltrekken zich in een revolutionair tempo. Er is geen levensterrein waarop ICT zich niet manifesteert. Vierentwintig uur per dag, thuis, onderweg en op het werk speelt ICT een rol. Voor mensen met een visuele beperking biedt ICT een schat aan mogelijkheden. Maar ook bedreigingen. De grootste bedreiging is de 'gemiste kans'. Dat moet voorkomen worden. Want is er eenmaal een product of werkwijze geïntroduceerd, dan is herziening of aanpassing aan wensen van mensen met een visuele beperking een immense opgave.

Innovatief en pro-actief

Een groot deel van het werk van de Federatie bestaat uit het reageren op nieuwe ontwikkelingen en beleidsvoornemens. Dat is voor de Federatie echter niet genoeg. De Federatie wil ook initiëren en innoveren. Dat begint met dromen, zoals van sprekende minuscuul kleine korreltjes die bevestigd zijn aan wat je maar wilt en zich aan je bekendmaken als je langsloopt met je mobiele telefoon.

Het zijn dromen die uitkomen en als het aan de Federatie ligt duurt het niet lang meer. De droom van 'het korreltje' is dichterbij dan menigeen denkt. Het is vergelijkbaar met de streepjescode op producten, die binnen niet al te lange tijd wordt vervangen door een code in een klein chipje. Dan kan men met de boodschappenwagen langs de kassa lopen. Dankzij Radio Frequency Identification worden de producten gescand en verschijnt het bedrag in beeld.

Dit systeem wordt al gebruikt met bijvoorbeeld koffers op luchthavens. Het zal voor ziekenhuizen veel mogelijkheden bieden. De droom met

toepassingen voor slechtzienden en blinden is groot. Een korreltje op de cd zodat de titel wordt verteld, een korreltje boven je voordeur zodat ook mensen met een slechte oriëntatie weten dat ze thuis zijn. Of een korreltje boven de supermarkt waar je het liefst boodschappen doet die de weekaanbiedingen meldt.

De Federatie spant zich in om deze droom te realiseren. Er zijn contacten gelegd met deskundigen in binnen- en buitenland. Bovenstaande illustreert de innovatieve en pro-actieve benadering van de Federatie.

Het moet! Natuurlijk zijn er ook mensen met een visuele beperking die evenals mensen zonder functiebeperking geen interesse hebben in digitale mogelijkheden. De bestaande voorzieningen moeten overeind blijven als nodig voor diegenen die geen koploper zijn.

ICT in 2005

Het project Drempele Weg is na een uitermate succesvolle projectperiode van drie jaar in 2005 stilgevallen. Dit door de overheid gefinancierde project had als doel internettoegang voor mensen met een beperking te verbeteren. Met succes, want volgens een onderzoekje wisten in 2004 85 procent van de burgers en meer dan 60 procent van de bedrijven wat Drempele Weg was. In 2004 voldeed zeven procent van de overheidswebsites aan de afgesproken regels. In 2005 is dat teruggelopen tot zes procent. Na de subsidiebeëindiging is onduidelijk geworden welke regels nu gelden voor toegankelijke websites omdat niet is afgesproken wie er toezicht houdt.

Naar aanleiding van deze ontwikkeling heeft de Federatie een Testgroep websites opgericht. Dit testteam bestaat uit ouderen en mensen met een functiebeperking en voert maandelijks testen uit op belangrijke websites. Bij tegenvallende resultaten spreken ze de eigenaar daarover aan.

Het team heeft in 2005 circa 60 websites getest. Gebleken is dat onder andere overheidswebsites en sites van zorgverzekeraars ontoegankelijk zijn voor oudere mensen en mensen met een visuele of andere beperking.

De toezegging van de minister van Bestuurlijke Vernieuwing dat eind 2006 de websites van de landelijke overheid aan de toegankelijkheidsregels zouden voldoen, wordt niet gehaald. Dit geldt alleen voor de 13 ministeriële

websites en niet voor de honderden subsites en campagnesites. De Federatie wendt in 2006 al haar invloed aan om hier verandering in aan te brengen.

De Federatie zal erop blijven hameren dat bij alle beleidsontwikkelingen en bij elk pakket van eisen de toegankelijkheid voor mensen met een visuele beperking standaard wordt meegenomen.

In het jaar 2005 heeft het Testteam Drempels Weg van de Federatie onderstaande websites getest op hun toegankelijkheid. De sites die niet goed toegankelijk waren zijn hierover door de beleidsmedewerker ICT, Roel van Houten, geïnformeerd.

Tweede Kamerlid mevrouw Noorman-den Uijl neemt de Accessibility Monitor 2005, betreffende de toegankelijkheid van overheidswebsites, in ontvangst van de heer Van Houten (Federatie SB).

Commerciële bedrijven

www.fortis.com

www.de.nl

www.livingtomorrow.nl

www.fleurop.nl

www.apenheul.nl

www.openluchtmuseum.nl

www.bijenkorf.nl

www.talpa.nl

Energieleveranciers

www.eneco.nl

www.essent.nl

www.nuon.nl

www.oxxio.nl

www.energiestunter.nl

Handicap

www.mee.nl

www.handicap-studie.nl

www.nvvs.nl

Internetwinkels en providers

www.nl.bol.com

www.wanadoo.nl

www.upc.nl

Reis- en Informatie

www.9292ov.nl

www.ns.nl

www.Goudengids.nl

www.detelefoongids.nl

www.cdfoon.nl

www.holland.com

Overheid en politiek

www.denieuwezorgverzekering.nl

www.kiesbeter.nl

www.postbus51.nl

www.belastingdienst.nl

www.uwv.nl

www.provinciegroningen.nl

www.werk.nl

www.aangifte-politie-rotterdam-rijnmond.nl

www.cda.nl

www.D66.nl

www.lelystad.nl

www.beesel.nl

www.weert.nl

www.oosterhout.nl

www.his.rotterdam.nl

www.libretto-venlo.ppcnet.nl

Zorg

www.cz.nl

www.achmea.nl

www.menzis.com

www.groeneland.nl

www.ohra.nl

www.zorgaanzet.nl

www.vgz.nl

www.detwentsezorgcentra.nl

Overige

www.fnv.nl

www.teleacnot.nl

www.openuniversiteit.nl

www.gezondheidsplein.nl

www.consumentenbond.nl

Colofon

Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang

Postbus 2062

3500 GB Utrecht

tel.: 030 299 28 78

fax: 030 293 25 44

info@sb-belang.nl

www.sb-belang.nl

Tekst en vormgeving: Koopmans & van Dalen bv - Rijswijk

Drukwerk: Artoos Nederland bv - Rijswijk

Foto's: Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang

